ХЭЛ ЗОХИОЛЫН ХҮРЭЭЛЭН

ХЭЛ ЗОХИОЛ СУДЛАЛ

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХУРАЛ

УЛААНБААТАР
2023

УРИЛГА

Эрхэм хүндэт ..... таныг

ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэнгээс
уламжлал болгон зохион байгуулдаг

“ХЭЛ ЗОХИОЛ СУДЛАЛ”

эрдэм шинжилгээний хуралд
хүрэлцэн ирэхийг урья.

Хэзээ: 2023 оны 11 сарын 28-ны Мягмар гараг, 08:30 цагт

Хаана: Монголын Уран Зургийн Галерей,
II давхар, Хурлын танхим.

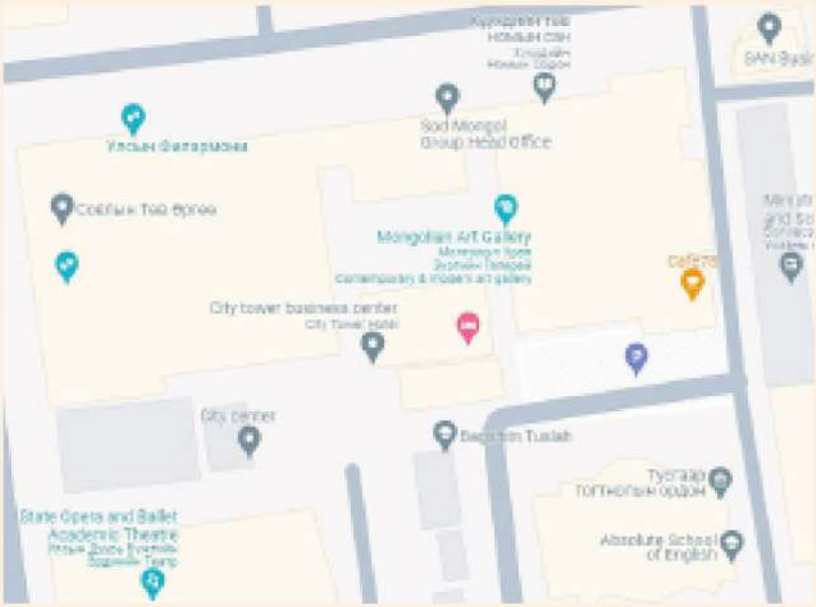

Сүхбаатарын талбай, Соёлын төв өргөөний Б корпус

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР

08:30-09:00 Бүртгэл

ХУРЛЫН НЭЭЛТ

09:00-09:10 Урлагийн мэндчилгээ: “Хатад” хамтлаг

09:10-09:20 Нээлтийн үг: Ж.Бат-Ирээдүй ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэнгийн захирал

ХЭЛ ШИНЖЛЭЛ

Хурлын чиглүүлэгч: **Д.Боролзой** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн
Хурлын нарийн бичгийн дарга: **М.Очирцэнд** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн

09:30-09:40	**М.Саруул-Эрдэнэ** АНУ-ын Конгрессын номын сан	Николас Поппе, Франсис Кливез нарын захидал харилцаанаас монгол хэл зохиол судлалын түүхийг мөшгөхүй
09:40-09:50	**Л.Цэрэнчимэд** МУБИС-ийн Нийгэм хүмүүнлэгийн ухааны сургууль	Буриад аялгууны “хүхэ” хэмээх үг бүхий хэлц үгийн утга, соёлын онцлог
09:50-10:00	**Ж.Ганбаатар** МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль	Монгол хэлний зарим мөхсөн дагаврын тухай
10:00-10:10	**Г.Бямбацэрэн** МУБИС-ийн Багшийн сургууль	Багш бэлтгэдэг сургуулийн хөтөлбөр дэх төрөлх хэлний судлагдахууны агуулгын өөрчлөлт
10:10-10:20	**Б.Золжаргал** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн	Байгалийн ухааны нэр томьёо бүтэх онцлог (Адилтгалын аргын жишээгээр)
10:20-10:30	**М.Энхжаргал** МУБИС-ийн Багшийн сургууль	Монгол хэлний үгийн бүтцээс хасагдсан дэд авиалбарт зарим үгийн бүтэц, утга, үүрэг
10:30-10:40	**Б.Пүрэвсүрэн** МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль	Монгол хэлний ялгах ёс нэрийн хэлцэд илрэх тухай
10:40-10:50	**Б.Дэлгэрмаа** ШУТИС-ийн Гадаад хэлний сургууль	Эрчим хүчний салбарын монгол нэр томьёо бүрэлдсэн нь
10:50-11:00	**О.Нандин-Эрдэнэ** ШУТИС-ийн “Эрдэнэт” цогцолбор дээд сургууль	Монгол хэлний шар өнгө заасан нэрийг авалцуулан холбох аргаар судлах нь

11:00-11:20 Хэлэлцүүлэг

11:20-12:00 Номын нээлт

- **Төвөд хэлт сургаалын зохиолын бичвэр зүйн судалгаа I.** Уб., 2023.
- **Судар бичгийн хүрээлэнгийн мэргэд.** Уб., 2023.

АМАН ЗОХИОЛ СУДЛАЛ

Хурлын чиглүүлэгч: **Б.Дайриймаа** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн
Хурлын нарийн бичгийн дарга: **Г.Батмөнх** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн

12:00-12:10	**М.Уганбаяр** МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль	Монгол тува бөөгнөл үлгэрүүд
12:10-12:20	**О.Болор-Эрдэнэ** ӨМБИС-ийн Монгол судлалын дээд сургууль	Оньсогын шүлэглэг шинж ба шүлгийн оньсоголог шинж
12:20-12:30	**В.Янжиндулам** МУИС-ийн Ховд аймаг дахь салбар сургууль **Л.Гүндсамбуу** МУИС-ийн МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль	"Жангар" тууль дахь уриа дуудлага, сахиусаар хүчийг илтгэх үзэл ухамсар
12:30-12:40	**Хосбаяр** МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль	"Бодь галав хаан" тууль дахь мангасыг галаар дарах өгүүлэмж, түүний утга, бэлгэдэл
12:40-12:50	**Н.Бадамцэцэг** МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль	Шинжааны Ховог сайрын уртын дуун дахь морины зүс заасан үгсийг бэлгэдэл зүйн талаас авч үзэх нь (Шинжааны Ховог сайрын ардын дуучин Н.Намжавын дуулсан дууны жишээгээр)
12:50-13:00	**Сэцэнтунгалаг** МУБИС-ийн Нийгэм хүмүүнлэгийн ухааны сургууль	Эрхий мэргэн" үлгэрийн мотивын судалгаа
13:00-13:10	**Тогтох** СУИС-ийн Хөгжмийн урлагийн сургууль	Үзэмчин уртын дууны яруу найраг дахь соёлын утгыг танихуйн үүднээс авч үзэх нь

13:10-13:30 Хэлэлцүүлэг
13:30-14:00 Үдийн хоол

УТГА ЗОХИОЛ СУДЛАЛ

Хурлын чиглүүлэгч: **Д.Болормаа** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн
Хурлын нарийн бичгийн дарга: **Ж.Уганбаатар** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн

14:00-14:10	**Г.Билгүүдэй** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн	Ц.Дамдинсүрэнгийн эрдмийн ажлын өв - Монгол Улсад Равжаа судлалын эхийг тавьсан нь
14:10-14:20	**Б.Хишигсүх, Э.Сурнаа** МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль	Юань гүрний жүжгийн зохиолын өрнө дахин дахь судалгаа
14:20-14:30	**Владимир Куликов** Беларусийн Улсын Технологийн Их Сургууль	Беларусь бичвэртэй зэрэгцүүлсэн "Монголын нууц товчоо" номын үндсэн үүрэг
14:30-14:40	**Ш.Баттөр, Ө.Саранчимэг** МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль	Өвөр Монголын орчин цагийн тууж, өгүүллэгийн туурвил зүйн зарим асуудал
14:40-14:50	**Д.Мөнхнаран**	Дамдинсүрэнгийн Урианхайн яруу найргийн бүтээлд туссан улс төр, экологийн үзэл санаа
14:50-15:00	**Цайны завсарлага**	
15:00-15:10	**Х.Түмэнбаяр** Соёлын Өвийн Үндэсний Төв	"Их монголын орны эртний түүхийн тэмдэглэл шастирын өнцгийн чимэгт монгол үсгээс төвөд хэлэнд орчуулан зохиосон оршив" хэмээх түүхэн сурвалжийн тухай
15:10-15:20	**Д.Мөнх-Отгон** ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн	"Цагийн жамыг тодруулагч цаасан шувуу" зохиолын анхны хэвлэлүүд
15:20-15:30	**Анхилам** ӨМБИС-ийн Монгол судлалын дээд сургууль	Цахим сүлжээ дэх яруу найргийн уламжлан дамжих үйл явцыг шинжлэх нь
15:30-15:40	**Урьхан** ӨМБИС-ийн Монгол судлалын дээд сургууль	Өвөр Монголын бие махбодын гоо зүйн судалгааны тойм (Өвөр Монголын одоо үеийн уран зохиолын жишээгээр

15:40-15:50 **Хэлэлцүүлэг**
15:50-16:00 **Хурлын хаалт:** **О.Шинэбаяр** (ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэнгийн ЭНБД)

ХАНЫН ИЛТГЭЛ

Т.Батбямба ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн	Стандартчилсан нэр томьёоны бүтцэд хийсэн тоон шинжилгээ
Э.Эрдэнэзуу ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн **Б.Ганчимэг** Чингис хааны өв, соёлын хүрээлэн	Махгалын гэрэлт хөшөөний манж бичээсийн үгийн сан, үсэг зүйн онцлогоос
Амар МУБИС-ийн Нийгэм хүмүүнлэгийн ухааны сургууль	Монгол Улсын "Үнэн", ӨМӨЗО-ы "Өвөр Монголын өдрийн сонин" (1950-1960 он) сонины хэл найруулгад хийсэн ажиглалт
Б.Өргөнбуян (МУИС-ийн Шинжлэх ухааны сургууль)	"Dede Korkut Kitabi" хэмээх сурвалжийн тухай